

BILTEN RG35

Bilten Radne grupe NKEU za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne grupe NKEU za pregovaračko poglavlje 35: Ostala pitanja - Kosovo jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademska udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

BERLINSKI SAMIT: RESETOVANJE DIJALOGA

Izabela Kisić, izvršna direktorka

e-mail: kisicizabela@gmail.com

FOTO: MC

Berlinski samit (29. april), sudeći po svim porukama, predstavlja novu fazu u pristupu Evropske unije (EU) kad je reč o budućnosti Zapadnog Balkana. Ova inicijativa ima posebnu težinu, jer do sada nikada dve najvažnije i najveće evropske zemlje, geografski blizu Balkana, Nemačka i Francuska, nisu zajednički uputile poziv liderima regiona, kako bi se razgovaralo o zajedničkoj budućnosti. Najvažnija poruka je svakako to što je otklonjena svaka mogućnost promena granica na Balkanu, jer bi to destabilizovalo čitav region, pre svega, Bosnu i Makedoniju.

Nemačka kancelarka Merkel je uvek čvrsto stajala iza tog principa, sad se i Francuska priključila tom stavu. Oni su jasno dali na znanje balkanskim liderima da „Nemačka i Francuska imaju zajedničku odgovornost i da je u njihovom interesu da se razvoj u regionu Zapadnog Balkana kreće pozitivno“.

Spisak zvanica (predsednici i(li) premijeri svih postjugoslovenskih država plus Albanija) pokazuje da Nemačka i Francuska imaju u vidu pre svega regionalnu stabilnost i saradnju i da će u tom ključu rešavati i kosovsko pitanje i uređivati odnose na relaciji Beograd – Priština.

Politika podele Kosova koja je dominirala poslednjih godinu i po dana, odložila je rešavanje kosovskog pitanja, drastično unazadila odnose Beograda i Prištine i doprinela jačanju osećanja straha i nesigurnosti kosovskih Srba, posebno onih koji žive južno od Ibra. Sad je najvažnije pitanje kako obnoviti procese integracije Srba u kosovsko društvo i motivisati, pre svega mlade ljude, da

ostanu. Odgovornost za to je na kosovskoj i srpskoj vladi, ali i na međunarodnoj zajednici.

Tim Helsinškog odbora (HO) obišao je krajem prošle godine sve opštine na Kosovu u kojima Srbi čine većinu i razgovarao sa većim brojem građana. To je treće po redu istraživanje HO tokom poslednjih deset godina o položaju srpske zajednice. Istraživanja pokazuju da su kosovski Srbi od 2000. godine, bez obzira na sve pritiske Beograda, i neprihvatanje nove kosovske realnosti, imali pragmatičan pristup u rešavanju problema svakodnevnog života i nastojali da ih reše u razgovorima sa međunarodnom zajednicom, ali i ulaskom u kosovske institucije. Srbi južno od Ibra su već 2009. učestvovali na lokalnim izborima i integrisali se u kosovske institucije.

Dolaskom Srpske napredne stranke (SNS) na vlast u Srbiji, marginalizovana je Srpska liberalna partija na Kosovu da bi se „ustoličila“ Srpska lista kao jedini politički predstavnik Srba na Kosovu. Srpska zajednica Srpsku listu ne vidi kao partiju koja zastupa njene interese već isključivo interese Beograda. Većina građana smatra da su taoci severne Mitrovice, odnosno Beograda. Srpska napredna stranka, posredstvom Srpske liste, direktno utiče na svakodnevni život građana, pre svega u raspodeli poslova u javnim službama, obrazovanju, zdravstvu ili administraciji. Mogućnost da se dobije neki drugi posao praktično ne postoji.

Ekonomsko-socijalni problemi najviše muče srpsku zajednicu na Kosovu, a u posebno teškom položaju su mladi Srbi. Stopa

nezaposlenosti na čitavom Kosovu je, prema podacima Svetske banke, najveća na Balkanu i iznosi 29 odsto. Stoga bi stvaranje ozbiljnog ekonomskog razvojnog plana bilo ključno za poboljšanje položaja Srba na Kosovu koji ne mogu da opstanu bez finansijske i ekonomske pomoći. Svaka investicija u lokalnu ekonomiju osnažila bi srpsku zajednicu i pomogla njenu održivost.

Osim nezaposlenosti, drugi razlog za odlazak je nepostojanje društvenog i kulturnog života za mlade. Svodi se na sedenje u kaficima. Mladi se žale i da je svaka organizacija sportskih ili kulturnih aktivnosti praktično pod kontrolom Srpske liste. Mladi Srbi, južno od Ibra, uglavnom žive u izolaciji – njihova komunikacija sa spoljnim svetom često je svedena na Internet budući da su mnoga mesta izolovana i da nema redovnog javnog prevoza do većih mesta ili gradova sa razvijenijim socijalnim i kulturnim životom.

Kosovska kulturna scena danas je podeljena po etničkim linijama uprkos potrebi za sadržajima koji bi povezali etničke zajednice. Postoje retki pokušaji povezivanja srpskih i albanskih umetnika. Veoma finansijski ograničen kulturni život srpske zajednice redukuje umetnička i kulturna dešavanja na folkorne priredbe. Postoji značajan međugeneracijski jaz. Patrijarhalne vrednosti su veoma snažne, posebno među mladima koji ostaju dugo u domaćinstvu sa više generacija. Starije generacije su podložnije medijskoj manipulaciji, pre svega medija koji su pod kontrolom zvaničnog Beograda.

Komunikacija je otežana i zbog nepoznavanja jezika. Međutim, gotovo svi sagovornici su istakli da bi bilo dobro da se uvede učenje jezika sredine, odnosno albanskog, i da univerzitet u Mitrovici vrati katedru za balkanologiju koja bi uključila u program i albanski jezik. Takođe smatraju da bi Prištinski univerzitet trebalo da uvede učenje srpskog jezika. Postoji katedra za hrvatski, na koju se prošle godine prijavilo 200 studenata, što ukazuje da postoji interes mladih ljudi za učenje južnoslovenskih jezika.

Postoje multietničke škole, međutim, niko ne radi na razvijanju interakcije među učenicima. Nedostaje i povezivanje akademskih institucija, pre svega saradnja univerziteta u Mitrovici i Prištini.

Povratak Srba ohrabrilo bi medijsko izveštavanje o pozitivnim primerima na Kosovu, a ne samo o incidentima. Građani se žale na RTS na koju su upućene starije generacije. Njih posebno zabrinjavaju medijski napisi u provladinim medijima, poput onih koji preuveličavaju „upad ROSU“ na sever u novembru prošle godine i slično... Neki u tome prepoznaju „spinovanje“, ali ne mogu svi da se odupru spekulacijama i propagandi.

Produblјivanje krize u odnosima Beograd – Priština najviše pogađa kosovske Srbe. Narativ Beograda o albanskoj zajednici,

kao zločinačkoj ili inferiornoj, produblјuje nepoverenje Srba prema albanskoj zajednici, ali i Albanaca prema Srbima. Posledica takvog narativa je relativizovanje zločina nad Albancima pre 1999. godine. Ono što se dešavalo pre rata, uglavnom je tabu tema među Srbima. Najveći broj incidenata i diskriminacija Srba je upravo u onim krajevima u kojima su se desili najveći zločini nad Albancima tokom devedesetih (Suva Reka, Đakovica, Peć...). Veoma je važno da se uspostavi dijalog na nivou celog kosovskog društva između Srba i Albanaca koji žive na Kosovu, kako bi se izašlo iz začaranog kruga međusobnih optužbi i tako počela izgradnja novih odnosa utemeljenih na izgradnji složenog građanskog identiteta.

Demokratske budućnosti Kosova nema bez integracije kosovskih Srba. Primena kosovskog Ustava i zakona koji se tiču manjinskih zajednica je dobra početna osnova. Odgovornost za to je na Vladi Kosova, ali i Vlada Srbije mora da podrži integraciju Srba u kosovsko društvo, umesto što ih drži zarobljenim u iluziji da će Kosovo biti deo Srbije čim se promene međunarodne okolnosti. Šta je dalji put u rešavanju odnosa Beograd – Priština?

Osim potpisivanja mirovnog sporazuma između Beograda i Prištine (što sad već zagovara deo civilnog društva) neophodno je da Srbija i Kosovo počnu da rade na normalizaciji odnosa kao dve države u postojećim granicama. Samo puna normalizacija odnosa otvara evropsku perspektivu i za Srbiju i za Kosovo. Evropska unija je, bez obzira na svoje unutrašnje probleme, jedini okvir koji omogućava transformaciju dve zemlje - u vladavinu zakona neophodnih za zaštitu vrednosti ljudskih prava.

I na kraju, ali ne najmanje važno, Evropska unija bi trebalo snažnije da podrži i promoviše vrednosti multietničkog društva i interkulturalizma, jer etnička homogenizacija nije garancija stabilnosti i prosperiteta. Takođe, trebalo bi što više da se angažuje na spajanju mladih ljudi različitog etničkog porekla kako bi se stvorila nova elita mladih koja bi bila sposobna da osmisli budućnost pluralnog Kosova.

Ta budućnost podrazumeva kvalitetno obrazovanje, zdravstvo, vladavinu prava, prihvatanje vrednosti mira, solidarnost i poštovanje ljudskih prava, kao i jednake mogućnosti za sve, pre svega, za ekonomski razvoj.

članice RG35

Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji

Helsinški odbor za ljudska
prava u Srbiji

Osnovan 1994. godine, **Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji** počeo je svoju misiju tokom devedesetih godina prošlog veka, obeleženih etničkim nacionalizmom koji nije kulminirao samo u razarajućim ratovima, etničkom čišćenju, ratnim zločinima i genocidu u Bosni, već i masovnom kršenju ljudskih prava u Srbiji. Trenutno, u fokusu HO su istorijski revizionizam, normalizacija odnosa u regionu, pre svega između Srbije i Kosova, i globalni fenomen radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kao i edukativni programi za mlade.

Odbor je uspostavio dijalog sa Albancima još tokom devedesetih. Bilo je to u vreme masovnog otpuštanja kosovskih Albanaca s posla, ukidanja njihovih nacionalnih institucija i prelaska obrazovanja na albanskom u ilegalu. Krajem devedesetih, Odbor je, organizovao dve važne konferencije, u to vreme jedine, koje su se održale u zemlji bez nadzora međunarodne zajednice, prvu u Ulcinju, a drugu u Beogradu.

Posle intervencije 1999. godine Odbor je počeo rad sa Srbima u enklavama, pre svega podstičući njihovu integraciju u kosovsko društvo i vodeći kampanju za njihovu učešće na lokalnim i kosovskim izborima. Zatim je nekoliko godina preko projekta "Razbijanje straha" Srbe iz enklava odvodio u Prištinu i Prizren, gde su se sretali sa lokalnim vlastima i Albancima. Svaki takav izlet završavao je u manastiru Dečani. Osnovni cilj svih projekata na kojima je Odbor bio angažovan bio je u funkciji normalizacije odnosa između Srba i Albanaca i uspostavljanje dijaloga na svim nivoima: politike, civilnog sektora, medija, mladih, žena... Odbor je 2005. godine organizovao prvu posleratnu konferenciju kojoj su pristustvovali učesnici javnog, političkog i kulturnog života iz Srbije i Kosova, predstavnici kosovskih Srba i međunarodne zajednice.

Jedan od najznačajnijih aktuelnih programa Helsinškog odbora je "Kosovo-Srbija: Kultura bez granica", pokrenut 2014. Ovaj program spaja mlade intelektualce i umetnike iz Srbije i s Kosova koji razvijaju zajedničke kulturne i umetničke projekte. Do sada je u aktivnostima učestvovalo više od 150 mladih umetnika iz Srbije i s Kosova.

Odbor je objavio i veliki broj publikacija u vezi sa kosovskim pitanjem, uključujući i tri izveštaja o položaju tamošnje srpske zajednice.

Više o organizaciji je dostupno na www.helsinki.org.rs

Nova analiza RG NKEU za Poglavlje 35: Zajednica srpskih opština: ključni element dijaloga Beograda i Prištine

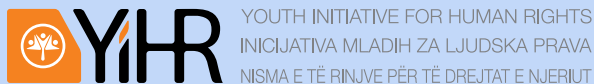

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 35 je objavila analizu „Zajednica srpskih opština: ključni element dijaloga Beograda i Prištine“. Autori analize su Nikola Burazer iz Centra savremene politike, Igor Marković i Caleb Waugh iz NVO Aktiv.

U ovom dokumentu su predstavljeni sporazumi, kao i njihovi ključni elementi koji se odnose na ulogu i strukturu ZSO. Takođe, dat je osvrt na dosadašnji tok implementacije ovih sporazuma, prepreke koje su na tom putu nastale, kao i na ključnu političku problematiku vezanu za Zajednicu i njeno formiranje. Ovome je usledila i analiza moguće uloge Zajednice srpskih opština za život srpske zajednice na Kosovu, uzimajući u obzir njihove probleme, interese i percepcije same ZSO.

Predstavljanje ključnih nalaza analize će se održati 10. maja 2019. godine u Centru građanske energije u Kosovskoj Mitrovici sa početkom u 11h. Analiza je dostupna [ovde](#).

vesti članica RG NKEU za Poglavlje 35

YIHR: Festival “Mirëdita, dobar dan!” ove godine od 29. maja do 1. juna

Festival “Mirëdita, dobar dan!”, jedinstveni događaj koji od 2014. godine beogradskoj publici predstavlja kosovsku kulturnu i društvenu scenu, biće održan od 29. maja do 1. juna.

Uz predstavljanje umetnika i izvođača, predstavnika moderne kosovske kulturne scene, cilj festivala je da se susretima srpskih i kosovskih društvenih i kulturnih zajednica iniciraju promene i stvori tradicija saradnje, kojom će biti dat doprinos trajnoj normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine.

Festival se ove godine održava u specifičnom trenutku, kada su odnosi Beograda i Prištine na najnižoj tački od početka briselskih pregovora. Kriza u političkom dijalogu se vrlo jasno i direktno odražava na svakodnevni život građana Srbije i Kosova, i dodatno obeshrabruje retke primere saradnje između dva društva, ne samo u kulturi, već i u privredi, sportu, obrazovanju i svim drugim oblastima. Festival jasno poručuje srpskoj i kosovskoj javnosti, ali i političkim elitama, da se barijere i prepreke moraju uklanjati, a ne stvarati nove.

Više o festivalu je dostupno [ovde](#).

U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljuju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten izlazi više puta mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 20 (maj 2019.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovom Biltenu predstavljaju stavove autora i ne odražavaju neophodno zvanične stavove Fondacije za otvoreno društvo, Srbija, Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, ni InTER-a.

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA

